

Учитель

Газета Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

№06-07 (295-296)

22 червня 2021 року

Видається з 1933 року

VIVAT, БАКАЛАВРИ! МАГІСТРАТУРА АЛЬМА-МАТЕР ЧЕКАЄ НА ВАС!

Актуальне інтерв'ю

ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА В УМОВАХ ЦИВІЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ

Зараз вища педагогічна освіта в Україні перебуває в стадії реформування і має багато проблем, різних поглядів на підготовку педагога. Наш кореспондент обговорив із ректором університету Юрієм Бойчуком.

— Юрію Дмитровичу, у чому полягає завдання сучасної вищої педагогічної освіти?

— Таким завданням є формування педагога — освіченого українця, громадянина, патріота, професіонала, ретранслятора культури й духовності, агента змін, що уможливають прогрес українського суспільства й спадкоємність поколінь.

— Які проблеми, на Вашу думку, сьогодні має вища педагогічна освіта?

— У сучасних умовах розвитку суспільства якісна освіта є одним з головних чинників успіху, а педагог є одночасно й об'єктом, і провідником позитивних змін. Професія педагога є однією з найбільш масових і затребуваних у сучасному суспільстві, а тому має перебувати під особливою увагою держави. Суперечності між запитом українського суспільства на висококваліфікованих педагогічних працівників, перспективами його розвитку, глобальними технологічними змінами та системою педагогічної освіти, що існує сьогодні, а також готовністю педагогічних працівників до сприйняття та реалізації освітніх реформ в Україні є найважливішою проблемою, яка потребує свого розв'язання.

— З якими ризиками стикається педагогічна освіта в Україні?

— Ризиками сучасної педагогічної освіти є низький рівень соціального статусу педагогічної професії в суспільстві, відсутність належної фінансової підтримки з боку держави діяльності педагогічних університетів.

— Які цінності мають співіснувати в підготовці майбутнього педагога?

— Має бути орієнтація на Людину як найвищу цінність соціального буття

і ставлення до неї як суб'єкта пізнання, спілкування й творчості. Необхідна свідома акцентуація на екзистенціалі людського буття: свободу, духовність і відповідальність. Вони базуються на головних цінностях сучасного людства: Природа і Людина, а також ідея співпраці людей на планеті з гуманізацією їх співіснування. Вища педагогічна освіта має бути зорієнтована на розвиток духовності майбутніх педагогів, їхню свідому орієнтацію на вищі цінності, бо саме духовності людство зобов'язане своїм прогресом.

— Який сенс Ви вкладаєте в національно-патріотичне виховання майбутнього педагога?

— Виховання патріота і громадянина світу передбачає виховання людини як суб'єкта національної культури, здатної до активної життєдіяльності й творчості як в рідному етнічному середовищі, так і у мультикультурному. Звідси потреба у вихованні в майбутнього педагога високого рівня національної самосвідомості, громадянськості, гуманізму, толерантності, здатності до міжкультурної комунікації.

— Зараз набуває тенденції індивідуалізації вищої педагогічної освіти. Як Ви оцінюєте її необхідність?

— Перехід від концепції функціональної підготовки майбутнього педагога до концепції розвитку його особистості є логічним і закономірним. Така орієнтація передбачає індивідуалізований характер освіти. Це вимагає враховувати можливості кожної конкретної людини і сприяє її саморозвитку.

Сприяння професійно-особистісному розвитку й саморозвитку майбутнього педагога є найважливішим пріоритетом діяльності педагогічного вишу.

— Виділіть найголовніші, на Ваш погляд, тенденції розвитку сучасної педагогічної освіти?

— Розробка стратегії добору кандидатів на отримання вищої педагогічної освіти; проектування змісту гнучкої, варіативної, адаптивної системи педагогічної освіти на основі прогностичних тенденцій розвитку суспільства й сфери педагогічної діяльності; культурно-гуманістичне спрямування педагогічної освіти; інтеграція фундаментальної, спеціальної і психолого-педагогічної складових вищої педагогічної освіти; розвиток суб'єктної позиції майбутнього педагога; підготовка майбутнього педагога до професійної діяльності в інформаційно оновленому освітньому середовищі.

— Яке місце посідають педагогічні університети в педагогічній освіті?

— Педагогічні університети несправедливо почали вважати пережитками радянського минулого. Це не так. Вони були та залишаються унікальними й класичними для нашої держави центрами підготовки педагога. Саме в них реалізується фундаментальна психолого-педагогічна й методична підготовка майбутніх педагогів, інтеграція традиційної загальнонаукової підготовки зі специфічними й професій-

ним навчанням, спрямована на тісну взаємодію студента зі школою, починаючи з першого курсу.

Нарешті, педагогічні університети — це ідеологічні центри, які виконують соціальне замовлення на підготовку педагога як ретранслятора соціального досвіду й державної політики у вихованні й навчанні нового покоління.

Українська держава, яка визначає провідні цільові та ціннісні настанови розвитку суспільства, має бути гарантом діяльності педагогічних університетів.

— Ми є свідками кризи педагогічної науки. З чим це пов'язано?

— В умовах, коли система освіти переживає кризу, то й педагогіка, яка її відображає та спрямовує, теж пере-

буває в кризовому стані. Суть цієї кризи — нездатність педагогіки здійснювати випереджувальну, прогностичну функцію і пропонувати практичні вирішення назрілих в освіті проблем.

Виникла суперечність між потребою суспільства у творчій самодіяльній особистості й освітньою практикою, яка не може задовольнити цю потребу. Стало складно підтримувати й розвивати інтерес людини до самоосвіти й саморозвитку, зупинити тенденцію відсторонення молоді від повсякденних проблем до ілюзорного світу, який створюють алкоголь і наркотики, можливості інтернету. Нині настав час зрозуміти, чого не вистачає педагогічній науці, щоб перетворити освіту на засіб розвитку духовно-культурного та інтелектуального потенціалу нації, що і як необхідно змінити, щоб створити умови для самовизначення людини в системі соціальних і професійних цінностей. Педагогічна наука має значний потенціал для свого розвитку й може стати особливою соціокультурною сферою, усередині якої можуть бути проаналізовані можливості розвитку всіх сфер суспільної діяльності. Педагогічна наука тут трактується як творіння майбутнього, тобто проектування всіх інших наук і практик, які будуть затребувані в третьому тисячолітті.

— Шановний Юрію Дмитровичу, дякуємо за змістовну бесіду. Приємно, що затверджена Стратегія розвитку університету на 2021–2025 роки, ураховує всі сучасні тенденції й сприятиме підвищенню якості підготовки педагога в нашому виші.

Спілкувалася *Юлія Клименко*

На святі вишиванки разом з ректором Ю. Бойчуком

Спілкувалася *Юлія Клименко*

НАУКОВЕ ЖИТТЯ — 2021

Пріоритетними напрямками наукової та науково-дослідної роботи в ун-ті на 2021 рік є: акредитація ОНП ступеня доктор філософії; посилення роботи кафедр, РМУ, керівників лабораторій з розробки держбюджетних тем; акцентування уваги в галузі міжнародного співробітництва та міжнародні стажування, міжнародну академію, мобільність НПП та здобувачів вищої освіти, «гостьові лекції» закордонних та українських провідних науковців тощо; систематичне проведення заходів з академічної доброчесності; активізація можливих шляхів комерціалізації наук. роботи в ун-ті (пошук грантових програм, надання платних науково-освітніх послуг і консультацій тощо); затвердження в УкрНП тем науково-дослідних робіт керівниками наук. лабораторій; покращення роботи з оформлення охоронних документів на об'єкти інтелектуальної власності; проведення системної роботи на ф-тах і кафедрах ун-ту щодо підготовки студентів до участі в наук. конференціях, конкурсах наук. робіт, предметних олімпіадах, грантах, програмах академії обмінів тощо.

У першому півріччі 2021 н.р. підписано угоди про співпрацю з такими закладами освіти: Аксарайський ун-т (Туреччина) — у рамках програми обміну MEVLANA; ун-т Тілбурга (Нідерланди) — міжінституційна угода Erasmus+; Ун-т Третього Віку в Громаді (Польща); Шаосінський ун-т (Китай); Резекненська академія (РТА) (Латвія) та Поморська академія в Слупську (Польща) — реалізація програм академії обмінів; LUMEN Association (Румунія) — спільна організація семінарів/конференцій із подальшою індексацією в базі Web of Science та наукових, освітніх, редакційних та культурних заходів; Ун-т Айдин м. Стамбул (Туреччина); Ун-т Абан Ізет Баяз м. Болу (Туреччина). Більш детальну інформацію можна отримати у файлі за QR-кодом.

За підсумками II туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт 16 студентів посіли призові місця, 2 студентки виборили друге та третє місце на Харківському регіональному конкурсі студентських наук. робіт із природничих, технічних та гуманітарних наук, 1 — на Міжнародному екологічному конкурсі, 3 — на Міжнародному турнірі знавців англійської мови.

У травні 2021 року в нашому ун-ті традиційно проходив Тиждень науки, у рамках якого відбулось чимало заходів: офіційне відкриття телеграм-каналу «KhNPU Science»; проведення Міжнародної славістичної конференції, присвяченої пам'яті святих Кирила та Мефодія; виставка творчих робіт учнів студії «ДоАрти» ПДЮТ «Істок»; вебінар «Можливості Erasmus та інших програм ХНПУ імені Г.С. Сковороди»; книжково-інформаційна виставка «Сучасна наука ун-ту»; презентовано довідник ХНПУ імені Г.С. Сковороди «SK wiki» (на сайті ун-ту) та інші. Рада молодих учених провела конкурс есе «Моя академічна доброчесність» та Всеукраїнську конференцію «Наука і освіта в дослідженнях молодих учених».

Наукова робота триває: готуються монографії та статті в збірниках, формується реєстр наукових шкіл, триває робота в лабораторіях тощо. Упевнена, що спільними зусиллями наших колективів підходолає виклики сьогодення, а нові досягнення будуть сприяти зростанню авторитету кожного науковця та ун-ту взагалі.

С. В. Бережна, проректор з наукової, інноваційної і міжнародної діяльності

АКТИВІЗУЄМО МЕТОДИЧНИЙ КОМПОНЕНТ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВИТИ

Контент вищої педагогічної освіти активно посилює методичний аспект професійної підготовки студентів — майбутніх учителів.

Це відповідає вимогам часу й потребам суспільства, зацікавленого в компетентному вчителі, що вмє органічно поєднувати змістовий і формальний складники сучасного освітнього процесу. Зміст освіти — це насамперед формування знань, компетентностей, володіння всім поняттєво-термінологічним апаратом фахової галузі, загалом професійність у її широкому й вузькому розумінні. Але зараз помітної ваги набувають форми навчальної взаємодії суб'єктів навчання, тож сьогоднішній учитель мусить не тільки знати, що вивчати й чого навчати, але й як навчати, як зробити освітній процес цікавим, продуктивним, соціально орієнтованим.

Ми чітко усвідомлюємо цю настанову, тому активізуємо й осучаснюємо методичну підготовку здобувачів освіти, адже стратегічною місією нашого педагогічного університету є формування вчителя нового покоління з високим потенціалом предметних знань і методичних компетентностей для здійснення успішної освітньої діяльності. Забезпечується це послідовною й цілеспрямованою підготовкою студентів до вчительської професії упродовж усього навчання в університеті. Наскрізним у цьому процесі є методичний компонент, у якому поєднуються традиція і новачка, досвід і перспективи.

Вектори такої освітньої стратегії розгорнуті в часі й просторі, адже знами методичної уваги є студенти, які зараз здобувають педагогічну освіту; молоді фахівці, які починають професійну діяльність, і досвідчені вчителі, які потребують оновлення дидактичного ресурсу. Як здійснюється безпосередня методична робота на місцях? У межах освітнього процесу — це наступність і системність: від лекцій, практичних і семінарських занять, майстер-класів з методики до практики — безперервної, навчальної, педагогічної, яка нерозривно пов'язана з курсом методики. Це зустрічі зі стейкхолдерами — директорами й заступниками директорів, учителями-предметниками закладів загальної середньої освіти.

Для випускників, молодих спеціалістів — організація майстер-класів і тренінгів зі складних методичних питань, обмін досвідом з провідними вчителями міста й області. Але й вони хочуть знати більше, тож для них учні-методисти нашого університету проводять науково-практичні семінари й воркшопи, залучаючи на працювання українських і зарубіжних колег. Наприклад, вивчення й впровадження такого іноземного досвіду, як участь у спільному проєкті МОН України та Британської ради в Україні «Шкільний учитель нового покоління». Ми прагнемо формувати сучасне освітнє середовище, яке охоплює широкий професійний простір і є цілком перспективним для успішної самореалізації всіх суб'єктів процесу здобуття знань.

В. А. Борисов, проректор з навчально-наукової роботи;

О. О. Маленко, завідувачка кафедри українознавства і лінгводидактики

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Патріотичне виховання — невід'ємна компонента формування особистості, громадянина своєї країни й особливо — майбутнього вчителя.

У ХНПУ імені Г.С. Сковороди цьому аспекту приділяється особливо велика увага. Усі студенти, викладачі та співробітники задіяні у виховному процесі.

Мета патріотичного виховання конкретизується через систему таких виховних заходів: утвердження у свідомості й почуттях особистості патріотичних цінностей, переконань і поваги до культурного та історичного минулого України; виховання поваги до Конституції України, Законів України, державної символіки; усвідомлення взаємозв'язку між індивідуальною свободою, правами людини та її патріотичною відповідальністю; сприяння набуттю студентами патріотичного досвіду на основі готовності до участі в процесах державотворення, спілкуватися з соціальними інститутами, органами влади, спроможності дотримуватись законів та захищати права людини, готовності взяти на себе відповідальність; формування толерантного ставлення до інших народів, культур і традицій; утвердження гуманістичної моральності як базової основи громадянського суспільства; культивування кращих рис української ментальності: працелюбності, свободи, справедливості, доброти, чесності, бережного ставлення до природи; формування патріотичної культури.

Незабаром наша держава відзначатиме дві ювілейні дати: 30-річчя Незалежності України та 25-річчя Конституції України. За цей час сформувалося не одне покоління українців, учителів, народження та становлення яких відбувалося в умовах Соборної та Незалежної України.

В ун-ті систематично проводяться заходи, спрямовані на виховання у студентів почуття національної гідності та патріотизму: кураторські години, конференції, круглі столи, тематичні лекції та перегляди відеофільмів до днів Українського козацтва, Соборності України, Гідності та Свободи, ушанування жертв Голодомору, Героїв Крут, Шевченківські дні. Особливої уваги заслуговує діяльність волонтерських загонів ун-ту, які беруть шефство над вихованцями дитячих будинків, центрів реабілітації для неповнолітніх, обласних будинків дитини, закладів для дітей з обмеженими можливостями. Постійно студенти та викладачі проводять збір медикаментів, теплих речей, продуктів харчування для воїнів-захисників України.

Щорічно професорсько-викладацький та студентський колективи беруть участь у міських заходах з нагоди відзначення державних свят, ушановують відомих громадян України. Яскравою урочистою традицією щоосені став день посвячення в козаки та берегині студентів-першокурсників, який проводиться під егідою ректора ун-ту та громадської організації «Окремий науково-освітній центр Українського козацтва імені Г.С. Сковороди». Козаки та берегині відроджують та примножують славні традиції українського козацтва, докорінно вивчають історію та культуру нашого народу. Понад 15000 майбутніх учителів пройшли козацький вишкіл та готові створювати козацькі осередки у своїх навчальних закладах.

Н. О. Борисенко, проректор з навчально-виховної роботи;

І. В. Чернікова, доц. каф. історії України, координатор з виховної роботи іспіфаку

СУСПІЛЬНЕ ПОКЛИКАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ

Про високу місію Учителя сьогодні говорять зі значно меншим пієтетом, ніж це було на початку ХХ століття.

Але це симптоматика не кризи педагогіки або системи сучасної освіти. Мабуть, причини знецінення учительської професії та недооцінки ролі педагогічних ун-тів у нових соціокультурних реаліях криються набагато глибше. Ейфорія, спричинена карколомним стрибком сучасних соціумів у світ цифрових технологій, поява цілого спектру нових можливостей здобуття знань online, а також у мережах неформальної освіти, дійсно створюють для неосвіченої людини ілюзію другорядності вчителя, перетворення його з ключової фігури освітнього і взагалі цивілізаційного процесу на другорядного працівника на кухні, де виготовляються освітні напівфабрикати, майже готові до вжитку. Це не потребує майстерності, вміння викладати та виховувати, а головне цілеспрямовано формувати всебічно і гармонійно розвинену людину, бо тенденція економізації освіти й культури приховано руйнує стандарти гуманістично орієнтованої освіти, а разом із цим — і демократичні цінності та європейську форму життя, яка закладалася і вибудовувалася філософами й педагогами, починаючи із Сократа.

Саме педагогічний ун-т повинен стати на перешкоді цій загрозливій тенденції, бо тут не штамнують, а виховують Учителя, контрфактичність якого перевершує економічні реалії сьогодення. У ситуації невизначеного майбутнього, а саме вони виникають через прискорення суспільного розвитку, згортання й навіть зниження університетського рівня педагогічної освіти призведе до деградації сучасних суспільств до рівня первісно-родових, де люди, покладаючи на цифрові технології, забувають про своє суто людське призначення — гуманізувати світ, робити його добрішим та мудрішим, учитися жити в мирі та злагоді.

Для транзитивних, себто перехідних суспільств, яким є й українське, педагогічний ун-т є одним з гарантів свободи й незалежності, бо саме тут здійсню-

ється не тренінг педагогічних працівників, а системна підготовка Учителя як людини, що не тільки вкладає знання в голови й навички в руки, а й відкриває дитячі серця, навчає їх любити не тільки близьких, а й Батьківщину, бути справжніми українцями та щиро серцем, але з розумом служити людям. Вища педагогічна освіта університетського рівня покликана виконувати цю шляхетну місію, вивляти суспільні патології, швидко й фахово реагувати на них. Насамкінець хочу навести «Інструкції для освіченого шкільного учителя в Німеччині», сформульовані ще на початку ХІХ ст. відомим філософом і педагогом Фрідріхом Августом Вольфом (1759–1824), які стануть у пригоді й тим, хто сьогодні здобуває вищу університетську освіту:

1. Май силу духу, володій мистецтвом самостійного мислення, здобувай ґрунтовні знання в різних напрямках, але найбільш ґрунтовні в усьому, що торкається засад формування людини та ученого. 2. Опануй мистецтво передавати свій духовний скарб іншим, привчай їх усіма способами мислити самостійно, але так, щоб ніколи в суперечці не скривдити інших, уміти давати їм достовірні, але не занадто розлогі знання. 3. Ставсь за любов'ю до всіх занять, які ти проводиш, і до молодих людей, які довірили тобі свою освіту; але там, де виникають колізії, найбільшу любов треба віддавати молоді. 4. Будь у моральному сенсі найдосконалішою людиною, готовою в будь-який час без будь-яких примх з легкістю займатись своєю справою. 5. Завжди будь здоровим і навчись, якщо так станеться, пристрасно голодувати. 6. Не очікуй поваги й урядності від людей і також, навпаки, не зважай на оплески тих, які хибно тебе розуміють.

(цит. за: Mehring R. Die Erfindung der Freiheit. Vom Aufstieg und Fall der Philosophischen Pädagogik. Würzburg: Königshausen 2018, S. 6.)

М. Кулаєва, проф. зав. каф. філософії

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

Упродовж останніх років важливою складовою міжнародної діяльності ХНПУ імені Г. С. Сковороди стало проведення низки цікавих презентацій, конференцій і круглих столів, присвячених актуальним питанням українсько-польських взаємовідносин.

Ці наукові заходи стали можливими насамперед завдяки їх організаційній і матеріальній підтримці з боку Генерального Консульства Республіки Польща в Харкові. Плідна та ефективна співпраця з цим дипломатичним представництвом у річичі науково-проектної діяльності була започаткована в 2016 р., коли спільними зусиллями вдалося здійснити науковий проект «Феномен мультикультурності в історії України і Польщі». Під час його реалізації було проведено представницьку наукову конференцію, у якій взяли участь провідні українські та польські фахівці з пограничних питань історії двох країн. У подальшому за підтримки Генерального Консульства Республіки Польща в Харкові було підготовлено до друку й опубліковано збірник матеріалів конференції, до якого увійшли змістовні тексти, присвячені різним періодам і тематичним аспектам історії взаємовідносин між Україною і Польщею.

Цей двоступеневий організаційний формат було використано також під час реалізації таких проєктів, як «Місце України в геополітичних концепціях Юзефа Пілсудського» (2017 р.), «Боротьба за незалежність: польський і український виміри (1914–1921 рр.)» (2018 р.), «Спільні проблеми історії Польщі та України ХХ ст. очима молодих науковців» (2018 р.), та «Польсько-українська культура на спадщині на Слобожанщині» (2019 р.). У кожному із цих випадків було створено цікаві інтелектуальні платформи, під час яких науковці України та Польщі спільними зусиллями обговорили актуальні питання історії наших двох країн. Таким чином, публікація текстів учасників цих наукових заходів зробила доступною їхні дослідницькі нароби широкому колу української й польської громадськості.

Сергій Серяков, доц. каф. історії

Ювілей

ІВАНУ ФЕДОРОВИЧУ ПРОКОПЕНКУ — 85!

10 червня Іван Федорович Прокопенко відзначив свій ювілей.

Майже половину свого життя, а саме чотири десятиліття (1980–2020 рр.) Іван Федорович незмінно очолював наш університет. Завдяки невтомній діяльності Івана Федоровича Сковородинівський виш перетворився на справжній центр формування інтелектуальної еліти як у межах Слобожанщини, так і в масштабах всієї України. В одному з інтерв'ю Іван Федорович зазначив: «Усі ці роки, від перших кроків коридорами й аудиторіями університету до сьогодні, віділюються щасливими миттєвостями й биттям сердець десятків тисяч студентів, професорів, співробітників, колег. Биттям, яке завжди наповнювало мене енергією й почуттям відповідальності перед кожним, а також дозволяло поспішати на роботу як на свято». Іван Федорович може пишатися досягненнями випускників. Їхній професіоналізм, наполегливість і відданість своїй справі завжди задовольняли потреби та вимоги часу.

Іван Федорович завжди вважав, що діяльність ун-ту має бути спрямована на систематичну й цілеспрямовану підготовку нової генерації педагогічної еліти, формування інтелектуального генофонду нації, примноження професійного та культурного потенціалу особистості, набуття молодим поколінням соціального досвіду, успадкування духовних здобутків українського народу, досягнення високої культури міжнаціональних взаємин, формування головних цінностей громадянства незалежної європейської держави, відчуття самодостатності.

Своїм основним завданням Іван Федорович увесь період перебування на посаді ректора вважав збереження в університеті кращих традицій

освітянства, приділяв значну увагу модернізації освітнього процесу й упровадженню європейських і світових педагогічних технологій задля підвищення рівня навчальної, наукової й виховної роботи.

На думку Івана Федоровича, у сучасних умовах пріоритетами розвитку людської цивілізації мають стати: випереджальний розвиток освіти, створення єдиного світового інформаційного простору, використання новітніх досягнень науки і технологій заради миру й добробуту людей. Вирішальна роль у розв'язанні цих завдань належить освітянам та науковцям, чий творчий пошук забезпечуватимуть прогрес у всіх сферах життя людської спільноти. І.Ф. Прокопенко глибоко переконаний: **Освіта збереже Україну!**

Своїм особистим життям Іван Федорович довів, що мрії про професію здійснюються, а успіх приходить до того, хто наполегливо працює й постійно самовдосконалюється. Висока педагогічна майстерність, мислення державного масштабу й почуття відповідальності забезпечили академіку І.Ф. Прокопенку загально визнаний авторитет і повагу в університеті, в Україні та далеко за її межами.

Іван Федорович сьогодні продовжує творчо працювати, віддавати свої знання молоді та колегам, є радником ректора, очолює Раду старійшин університету. Власне, у цьому і є його феномен. У свій ювілейний рік він підсумовує вагомі здобутки, сягаючи нових вершин на науковій і педагогічній ниві. Він — творець, працелюб, має добре серце, високі професіоналізм!

Академік І. Ф. Прокопенко бачить свій улюблений Сковородинівський

університет самодостатнім й успішним, у якому студенти та професори щасливі... А ще Іван Федорович залишається закоханим у студентство й учительську професію, за що й дякує долі! Йому належать слова: «Я взяв зобов'язання перед собою і перед Богом: народити дітей, побудувати дім, посадити дерево. Я виконав зобов'язання: народив дітей, саджав дерева, звів не один будинок. А найбільший споруджений мною будинок — наш університет».

Ці мудрі слова звучать для нас дороговказом: як нам треба жити й працювати. Керівництво й колектив докладають максимум зусиль, щоб зберегти університет у ці надскладні часи, забезпечити його успішний розвиток і продовжити реалізацію ідей і планів І.Ф. Прокопенка.

Вельмишановний Іване Федоровичу, у Ваш ювілейний рік бажаємо міцного здоров'я, невичерпної енергії та реалізації нових творчих задумів, довгих років активного життя!

Співробітники, студенти й випускники ун-ту

Конференція

ПАМ'ЯТІ А.Т. ГУЛАКА

20–21 травня на українському мовно-літературному ф-ті імені Г. Ф. Квітки-Основ'яненка в ХНПУ імені Г. С. Сковороди відбулась XIX Міжнародна конференція з актуальних питань філологічних досліджень, присвячена пам'яті доктора філологічних наук, професора Анатолія Тихоновича Гулака.

Конференція зібрала в онлайн-форматі 176 учасників із 10 країн світу й багатьох міст України. 20 травня на пленарному засіданні заслухали 14 доповідей провідних фахівців-філологів. Не менш активно й продуктивно була робота 7 секцій, де обговорювалися актуальні питання лінгвістики, літературознавства, методики викладання філологічних дисциплін, розв'язано багато питань і накреслено немало перспектив у цих галузях.

21 травня було проведено круглий стіл, присвячений А. Т. Гулаку — непересічній особистості, мовознавцю, літературознавцю, поету, викладачу, прекрасному колезі й щирому другу.

АРГУМЕНТИ ФІЛОЛОГІЇ: «НЕСТАЧА» І «БАЖАННЯ»

У квітні в нашому ун-ті відбулась Міжнародна наукова конференція «Аргументи сучасної філології: «нестача» і «бажання» у тексті у змішаному форматі — дистанційно та в реальності».

У роботі конференції взяли участь науковці із Бразилії, Білорусі, Німеччини, Словаччини, Польщі, України, серед яких 19 докторів наук, 22 кандидати наук, 2 викладачі, 14 аспірантів із 19 ун-тів світу (із них 16 іноземних учасників).

Засновники наукової конференції: Ю. Д. Бойчук, С.В. Бережна, С.К. Криворучко. Роботу конференції відкрив ректор ХНПУ імені Г. С. Сковороди Ю. Д. Бойчук. На пленарному засіданні своїми спостереженнями поділилися доктори наук із Братислави (Словаччина), Любліна (Польща), Мінська (Білорусь), Києва, Луцька, Львова, Харкова (Україна). У межах круглого столу ««Нестача» і «бажання» як прагнення зберегти «коріння»: українське/слов'янське в бразильській культурі» бразильські вчені виявили інтерес до вивчення української мови та літератури. Були накреслені перспективи подальшого спілкування. Під час пленарного та секційних засідань відбулась плідна дискусія.

Проблемою дистанційних конференцій є «нестача» кулурного спілкування, яке було раніше після офіційної частини, а «бажання» утворити нові наукові зв'язки здійснилося! Наша зустріч — це можливість поділитися своїми спостереженнями, відкрити перспективи, залучити до цього наших аспірантів.

Детальніше ознайомитись із інформацією можна за QR-кодом:

С. К. Криворучко, проф., зав. каф. заруб. л-ри та слов'янських мов

Фотовітрина «Студентське життя впродовж року»

Студенти природничого ф-ту в Центрі соціально-психологічної реабілітації дітей

Карту України із квітів змайстрували студенти укр. мовно-літературного ф-ту ім. Г.Ф. Квітки-Основ'яненка

Студенти істафу ностальгують за традиційною археологічною практикою, тому що 2 роки за час карантину вона відбувається онлайн

Слово про колегу

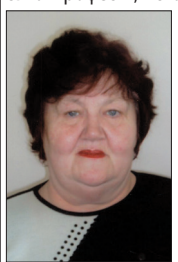
УЛЮБЛЕНИЙ УЧИТЕЛЬ

Швидко плине час... Багато наших колег, з якими тривалий час працювали разом, змінили місце роботи, перейшли на заслужений відпочинок.

За життєвою метушню, зайнятістю іншими справами ми нечасто про них згадуємо, та й зустрічаємося з ними, як правило, з нагоди пам'ятних дат і професійних свят. У народі кажуть, що щастя людини незмірне. Проте щасливцями долі вважають тих, хто зумів побачити й розкрити свій талант, несучи при цьому людям добро й не вимагаючи нічого натомість. Високими є звання «народний», «заслужений», «відмінник освіти», але найвище звання — улюблений учитель. Саме такою і є Алла Гаврилівна Відченко!

Народилася Алла Гаврилівна 12 жовтня 1943 року в с. Кишеньки Полтавської обл. в родині сільських учителів. Після закінчення у 1960 СШ із золотою медаллю вступила до ХДП імені Г. С.Сковороди на філологічний ф-т, який закінчила із червоним дипломом.

Свою педагогічну діяльність Алла Гаврилівна розпочала у 1967 році. До виходу на заслужений відпочинок більше 50 років пропрацювала у нашому ун-ті, викладала курси «Педагогіка», «Вступ до вчительської професії», «Історія педагогіки», «Порівняльна педагогіка».

Маючи надзвичайну пам'ять, багато цитувала видатних педагогів, українських і російських письменників. З теплом і повагою згадують Аллу Гаврилівну випускники: «Про Аллу Гаврилівну залишилися приємні і теплі спогади, як про добро-зичливу, відкриту людину, викладача, який умів зацікавити. Із захопленням пригадую лекції з «Історії педагогіки», які занурювали в давні часи, знайомили з відомими постатями. Перед нами поставали цілі епохи, люди, процеси. Слухали жваву, справжню мову, як пісню. На семінарах завжди панувала атмосфера домашнього затишку, доброго гумору, поваги одне до одного. Ніхто не залишався без уваги талановитої викладачки. На заняттях Алли Гаврилівни завжди приходили з радістю і задоволенням. Чуїною, уважною людиною вона залишалася і за межами навчального процесу» (Катерина Білик, укр. мовно-літературний ф-т, випуск 2018 р.)

Багато років і сил віддано улюбленій справі. Алла Гаврилівна досягла вершин майстерності, нагороджена званням «Відмінник освіти України», знаком «Василь Сухомлинський», Почесною грамотою МОН України. Її набутки — ступінь кандидата наук, звання доцента, професора кафедри, провідного лектора. Вона має понад 100 наук. праць, підготувала 7 канд. пед. наук. Проте головним досягненням її як педагога є те, що вона запалила в серцях своїх учнів вічний вогонь добра, краси й благородства. А в житті, як і в усіх нас, було по-різному: молоді роки, навчання, сім'я, родина, втрати рідних та близьких, робота, на якій безліч громадських навантажень, доручень. Як колега Алла Гаврилівна вміла знайти з усіма спільну мову, бути чуїною і готовою прийти на допомогу іншим, якщо того потребував хтось із нас. З такою повагою ставилася до колег, а молодших розуміла й підтримувала, не зважаючи на різницю у віці. Це людина високого рівня педагогічної культури, інтелекту та безмежної доброти. Скільки надзвичайно добрих привітань з гумором, хронологічною точністю, креативним підходом створювала вона колегам до свят. Мудра та добросердечна колега, кохана й турботлива дружина, ласкава мама, сестра, бабуся і просто Хороша людина. Її обличчя й очі завжди випромінюють усмішку та доброзичливість, вона вміє вислухати, надати слушні поради. Ми вдячні долі за те, що в нашому житті є така надзвичайна колега, жінка й старша подруга.

Л. М. Калашнікова, к. пед. н., проф. каф. освітлогії та інновац. пед-ки

УЧИТЕЛЬ

Звіти

СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ В ДІІ

Співпраця студентів та молоді — це невід'ємна частина ун-ту, за допомогою якої здобувачі вищої освіти розвиваються в багатьох напрямках та насолоджуються студентськими роками.

З початку 2021 року орган студентського самоврядування вишов на новий рівень, який відзначився рядом угод про співпрацю зі студентськими осередками самоврядування інших ун-тів та організаціями, що дозволило розширити культурні, патріотичні, духовні, громадянські, художньо-естетичні, моральні напрями розвитку особистості. Протягом року проводилися заходи з виховання громадянськості, патріотизму та толерантності: лекції, семінари, тренінги, квести в соцмережах. Крім того, студенти долучалися до вебінарів, проведених нашими новими партнерами та друзями, як-от: Молодіжною Радою за участю харківського міського голови, міжнародною організацією AIESEC, компанією Prof-kom, студентами випускниками, аспірантами та головами студ. самоврядувань минулих років, які із задоволенням погоджувалися поділитися своїми здобутками та знаннями. Хочеться виділити роботу Дебатного клубу, який продовжує функціонувати та вести дискусії, обговорення на теми, що турбують суспільство, формуючи в здобувачів вищої освіти свідому позицію громадянина та розвиваючи патріотизм.

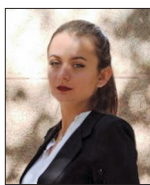
Денис та його команда

них груп з метою проведення культурно-масових заходів, індивідуальної роботи з мешканцями, налагодження різних форм самоврядування в гуртожитках. Проводилися збори студентів І курсу всіх ф-тів з метою ознайомлення їх із правилами проживання в гуртожитку, дотримання норм санітарної гігієни та поведінки під час пандемії.

Незважаючи на складні умови та переведення навчального процесу на дистанційну форму роботи, він не припинявся, але набув нових якостей. Були використані широкі можливості віртуального простору для організації різних тематичних заходів, співпраці з новими друзями та партнерами, з профспілковою організацією, адміністрацією ун-ту, Культурно-мистецьким центром, що дозволило розширити спектр проведення виховних заходів.

Отже, заходи, спрямовані на розвиток громадянськості, патріотизму та толерантності, були результативними. Студенти відповідально, оперативно та із зацікавленням брали участь в усіх заходах, отримували гарні емоції та настрої від спілкування.

Денис Касалп, голова Спільноти студентів та молоді ун-ту

ГОВОРЯТЬ БАКАЛАВРИ

Катерина Сергієнко, укр. мовно-літ. ф-т: «Ось і промайнули 4 роки студентського життя — і я вже бакалавр, учитель української мови та літератури. Пам'ятаю перший студентський день, поїздку в Сковородинівку, знайомство з групою, шалені емоції від усвідомлення того, що я студентка одного з найвідоміших педагогічних ун-тів країни. А потім почалися лекції, практичні заняття, сесії, захисти курсових робіт, практики, колоквиуми. А між цими невід'ємними складниками студентського життя, тривало активне життя в Спільноті студентів та молоді ф-ту: виховні заходи, веселі перерви, флешмоби — шалений ритм життя, сповнений теплою та підтримкою наставників. Хочеться подякувати всім викладачам, які протягом нашого бакалаврського життя надихали нас, виправляли та пояснювали наші помилки, допомагали успішно реалізуватися в різних галузях. Якщо б мене попросили трьома словами змалювати студентські роки, то я б неодмінно сказала: «Цікаво! Шалено! Драйвово!»

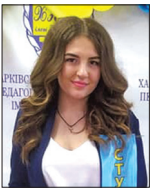
Всеволод Сергієнко, історичний ф-т: «Усім відомо, що університет — місце, де людина отримує півку в життя, де вона самореалізується та проявляє свій потенціал. Із впевненістю можу сказати, що я зробив правильний вибір, адже педагогічний ун-т має все необхідне, аби зробити людину розумною, щасливою та творчою. Як приємно, коли ти отримуєш знання, які можеш застосувати

в дорослому житті. Наразі я маю змогу не тільки здобувати вищу освіту, а ще й передавати знання своїм учням».

Софія Дівичка, історичний ф-т: «Ще з самого малечку мене цікавила професія вчителя. А вже щодня в нашій сім'ї лунали розмови про школу, перевірялися зошити, створювалися презентації, відеоролики, писалися конспекти, сценарії до свят, конкурсів. Тому й не дивно, що я вирішила йти по життю педагогічною стежиною. Протягом навчання на історичному ф-ті, я зрозуміла, що не помилилася. Я з гордістю буду нести звання вчителя».

Світлана Галкіна, ф-т дошкільної освіти: «Скільки пройдено шляхів й осягнуто вершин за чотири роки! Ми навчилися бути самостійними, допитливими, здобули нові знання, відшліфували вміння та навички, а творчість просто переповнює наші серця! Ф-т дошкільної освіти — найкращий ф-т нашого ун-ту, девіз якого «Творчий вихователю — запорука щасливого дитинства! Щасливі діти — щаслива нація!». І це дійсно так, адже нас навчали найкомпетентніші та найрозумніші педагоги. Дякуємо Вам за професіоналізм, розуміння та індивідуальний підхід до кожного студента. Ви дали нам розуміння майбутньої професії та любов до неї.

Я дуже вдячна долі за те, що опинилася в стінах нашого ун-ту, де змогла не лише здобути гарну освіту, але й навчилася самовдосконалюватися, розвиватися як особистість і насолоджуватися всебічним повноцінним життям молоді людини».

Науково-дослідна робота

СТУДЕНТСЬКА НАУКА НА ІСТФАЦІ

Науково-дослідна робота ф-ту та його інноваційна діяльність в галузі освіти є важливою та невід'ємною складовою функціонування ф-ту, показником його ефективності.

Починаючи з 2006 року свою активну наукову діяльність веде Студентське наукове товариство, члени якого активно беруть участь в організації студентських наукових проєктах на ф-ті, є учасниками та переможцями різних років студентських турнірів з історії, олімпіад, круглих столів, конференцій тощо.

На історичному ф-ті на постійній основі проводяться учнівсько-студентська наукова конференція «Козацькі читання», приурочена до Дня Захисника України та Дня Українського козацтва, учнівсько-студентська наукова конференція «Актуальні питання історичного розвитку України і світу очима молоді».

У рамках підписання угод про співробітництво з іноземними вишами проходить обмін досвідом організації і методики проведення занять на історичному ф-ті; розробка й обмін навчальною літературою; проведення спільних наукових досліджень, участь у наукових проєктах і грантах наших студентів та викладачів. Зокрема з 01.10.2019 по 30.01.2020 рр. здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти 3 та 4 років навчання (К. Шидіч, В. Цибульська, Г. Ляшенко) проходили міжнародне стажування

в Поморський академії м. Слупськ (Республіка Польща).

Наукові гуртки істафу — це важлива ланка організації студентської наукової роботи, необхідний крок для формування майбутніх науковців. Саме робота в науковому гуртку дозволяє студентам усвідомити свою здатність до наукової роботи, обрати сферу спеціалізації тощо. Професор каф. історії України Олена Миколаївна Богдашина керує історіографічним гуртком для студентів 2–5 курсів. На засіданнях гуртка студенти слухають і обговорюють доповіді, присвячені новітній термінології, актуальним напрямкам у сучасній західноєвропейській та українській історіографії, творчості окремих видатних істориків. Особлива увага присвячена методиці роботи з історіографічними джерелами. Наук. керівник гуртка «Етнічна історія України» — к. і.н., доц., зав. каф. історії України Ольга Сергіївна Гончарова. Керівник студентського наукового семінару «Сходознавчі студії» — к. і.н., доц. каф. всесвітньої історії Лариса Миколаївна Ямпольська. Керівник наукового семінару із всесвітньої історії «Terra Sarmatiae» — к. і.н., доц. каф. всесвітньої історії С. О. Серяков.

Здобувачі беруть участь у наукових конкурсах, зокрема доц. Л.М. Ямпольська підготувала призеру (III місце) Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт зі спеціальності «Історія та археологія» О.А. Тарасенко (підсумковий етап проводився 8–9 квітня 2020 р. на базі ф-ту історії та права Центрально-українського держ. пед. ун-ту імені Володимира Винниченка).

Юлія Матей, здобувачка першого (бакалаврського) освітнього рівня III року навч., брала участь у конкурсі наукових есе, присвячених 100-річчю Угоди співпраці між УНР та Річчю Посполитою, який проходив на базі Київського ун-ту імені Б. Грінченка, де посіла II місце (наук. кер. доц. М.В. Луценко).

Традиційним виданням істафу з 2009 р. є збірника наукових праць молодих науковців ф-ту, де здобувачі вищої освіти мають змогу опублікувати свої наукові розвідки.

Отже, на ф-ті створені умови для самореалізації особистості відповідно до її здібностей, власних і громадських потреб та інтересів.

М. В. Луценко, заст. декана з навч. роботи та коорд. з наук. роботи іст. ф.

МОЛОДІЖНА НАУКА

Рада молодих учених (РМУ) є керівним органом студентського наукового товариства (СНТ), аспірантів, докторантів і молодих учених ун-ту.

До складу ради входить секція СНТ та секція аспірантів, які сприяють захисту прав молодих учених, їхньому волевиявленню в органах державної влади, створенню інформаційної платформи, підтримці наукової думки освітньої і наукової спільноти у регіональному та національному просторі.

Великої уваги рада молодих учених приділяє питанню академічної доброчесності, чому свідчить ініціювання та впровадження в дію Декларації про дотримання академічної доброчесності в ХНПУ імені Г. С. Сковороди, проведення конкурсу есе та підготовки збірки «Моя академічна доброчесність». На регулярних засіданнях РМУ заслуховуються звіти голів СНТ ф-тів про заходи з наукової роботи, аналізуються освітньо-професійні та освітньо-наукові програми, обговорюються можливості участі здобувачів освіти ун-ту в наукових заходах, отримання грантів і стипендій.

У вересні 2020 року рад молодих учених ХНПУ імені Г. С. Сковороди була залучена до проєкту Харківської місь-

кої ради з підготовки фотовиставки «Lady Science». У результаті 11 лютого 2021 року з нагоди Міжнародного дня жінок і дівчат в науці на фотовиставці були представлені світліни 5 професорів нашого закладу.

З нагоди Дня науки в Україні РМУ проведено II Всеукраїнську науково-практичну конференцію для студентів, аспірантів, докторантів, молодих учених «Наука та освіта в дослідженнях молодих учених» наші аспіранти взяли участь у «Ночі молодіжної науки — 2021» при МОН України. Команда СНТ посіла IV місце в науковому квесті «У пошуках скарбів науки», що був проведений серед ЗВО м. Харкова Департаментом науки і освіти ХОДА.

Перспективними напрямками діяльності РМУ ХНПУ імені Г. С. Сковороди є популяризація наукової діяльності серед здобувачів освіти, рецензування освітніх програм як внутрішнього стейкхолдера, написання грантових заяв, проведення гостей лекцій.

Ольга Башкір, докт. пед. наук, доцент, голова Ради молодих учених

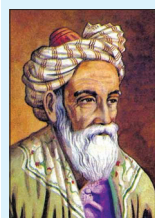
Міжнародні зв'язки

ДЕНЬ ПЕРСЬКОЇ МОВИ В УКРАЇНІ

17 травня 2021 р. відбувся Міжнародний онлайн-семінар, приурочений до Дня перської мови та вшанування класиків перської літератури Абулькасіма Фірдоусі та Омара Хаяма.

Захід був організований Посольством Ісламської Республіки Іран в Україні за участю викладачів і студентів всіх українських ЗВО, у яких викладається перська мова, як-от: Київського національного лінгвістичного ун-ту, Львівського НУ імені Івана Франка, ХНПУ імені Г. С. Сковороди і КНУ імені Тараса Шевченка.

На початку заходу Посол Ісламської Республіки Іран в Україні пан Манучер Мораді та аташе з питань культури пан Гаді Заргарі привітали присутніх з Днем перської мови, окреслили значення постатей А. Фірдоусі та О. Хаяма для літератури й культури Ірану, висвіт-

лили вплив їхньої творчості не лише на літературний процес у країнах Сходу, а й на людство в цілому. З головною доповіддю на семінарі виступив доктор Хосейн Байат, який висвітлив вплив Фірдоусі на сучасну перську мову і літературу. Викладачі та студенти українських ун-тів підготували цікаві доповіді та презентації про життя і творчість видатних перських поетів, про епічну поему «Шагنامه» Фірдоусі, про рубай Хаяма, прочитали уривки з «Шагنامه» Фірдоусі та рубайів О. Хаяма в перекладі українською мовою. У другій частині семінару студенти розповіли про роль перської мови в сучасному світі та в їхньому житті, презентували соціальну мережу Clubhouse та розкрили її можливості для вивчення перської мови. На завершення студенти декламували улюблені рубайі Омара Хаяма в оригіналі.

О. Завгородня, викл. перської мови каф. східних мов

Семінар

ЯКОЮ МАЄ БУТИ СУЧАСНА НАВЧАЛЬНА АУДИТОРІЯ?

Саме це питання мали розв'язати учасники міжкафедального науково-практичного семінару «Тематична навчальна аудиторія: дидактичний, пізнавальний, професійний вимір», який відбувся 18 травня 2021 року.

Модерувала захід д. філол. н., проф., зав. каф. каф. українознавства і лінгводидактики О. Маленко.

Теза семінару: навчальна аудиторія є важливим формально-змістовим складником освітнього процесу; вона допомагає унаочненню навчального матеріалу, сприяє формуванню професійних компетентностей, слугує джерелом теоретико-практичної інформації. Також модератором була висунута й антитеза: ресурс сучасних інформаційних технологій поступово витісняє світ речей і предметів в освітньому контенті, створюючи простір віртуальної реальності, здатної впливати на всі сфери професійної освіти чи соціального формування фахових компетентностей.

Після доповідей учасників, що супроводжувалися відеороликами, були обговорені такі питання: Якою ж має бути сучасна навчальна аудиторія, щоб задовольнити потреби фахової освіти та процесу пізнання? Як використовувати ресурс навчальної аудиторії для бажаного освітнього результату? Роль і місце викладача в продуктивному функціонуванні навчальної аудиторії як освітнього середовища.

Зрештою більшість учасників підтримали тезу семінару, але й зауважили, що наповнення тематичних аудиторій має відповідати сучасним вимогам освітнього процесу й задовольняти потреби студентства й викладацького складу для успішного опанування певної дисципліни.

Ю. М. Лебеденко, доц. каф. української мов

Онлайн-зустріч

НА ЗВ'ЯЗКУ З АРГЕНТИНОЮ

21 травня 2021 року студенти укр. мовно-літ. ф-ту ім. Г.Ф.Квіткі-Осноров'яненка, завдяки зав. каф. українознавства і лінгводидактики, д.ф.н., проф. О.О. Маленко мали нагоду бути присутніми на онлайн-зустрічі «Уміти бути українцями» із Марією Зінко — віцепрезиденткою Українського центральної репрезентативної в Аргентинській Республіці. Приємно бачити наших співвітчизників, які на іншому континенті підтримують традиції й культуру своїх пращурів, пишуться своєю нацією й дбають про майбутнє України. Шем у серцях викликав відеofilm про пам'ять предків, яку зберігають українські аргентинці, — вишиванки, рушники, деякі з них виготовлені близько ста років тому.

Науково-навчальний туризм

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ШКІЛ

26 травня 2021 року бакалаври та магістри природничого ф-ту спеціальності 016 Спеціальна освіта відвідали КЗ «Куп'янська спеціальна школа» Харківської облради.

Директор спецшколи Н. Б. Пушкар презентувала студентам і викладачам відеофільм про історію школи, розповіла про особливості роботи з дітьми з ООП у межах становлення закладу, про проблеми та виклики розвитку та діяльності спеціальних шкіл. Програма передбачала екскурсію закладом освіти. Представники адміністрації школи та вчителі показали майстерні, бібліотеку, спортивну залу, ігрові кімнати з корекційно-розвивальним обладнанням, тренажерну залу, музей, а також спеціалізоване обладнання: комп'ютерний клас, класи реабілітації з навчально-корекційним устаткуванням, з розвитку мовлення, роботи практичного психолога, логоритміки, лікувальної фізкультури, кімнату для сенсорного розв'язання, образотворчого мистецтва, естетички. Також у школі працює фізіотерапевтичний кабінет, у якому учням надаються необхідні лікувально-профілактичні послуги. На

території закладу розташовано ігрові майданчики для молодших школярів, футбольне поле зі штучним покриттям, майданчик з вуличними тренажерами. Крім того, здобувачі вищої освіти взяли участь у майстер-класах, які проводили педагоги закладу та мали можливість оцінити рівень підготовки дітей з ООП, ставлення педагогів до проблем цих дітей, умови, створені в закладі з метою навчання, виховання, розвитку та корекції психофізичного розвитку учнів різних нозологій і майбутньої інтеграції цих дітей у суспільство, набули практичних професійних знань, умінь та навичок роботи з дітьми з особливостями психофізичного розвитку.

Професорсько-викладацький склад та здобувачі вищої освіти щиро вдячні адміністрації та педагогам закладу за цінний досвід, увагу, турботу та надані можливості підвищення якості професійної підготовки.

О. Казачинер, д. пед. н. доц.

Сертифікати

НАЙКРАЩІ ЗНАВЦІ КИТАЙСЬКОЇ!

31 травня на черговому засіданні Виконавчої ради під головуванням ректора університету Юрія Бойчука урочисто привітали здобувачів освіти, які опанували курс «Китайська мова», та вручили їм сертифікати.

8 здобувачів освіти нашого університету взяли участь у програмі академічної мобільності Цзинанського університету (КНР), на базі міської програми «Міста-побратими» — між Харковом та Цзинанем (столицею провінції Шаньдун). Привітати учасників міжнародної програми — Юлію Андрєєву, Данііла Водолажського, Івана Хижу, Карину

Мишньову, Нігіну Хоміддінову, Ладі Нікітіну, Валерію Ситнікову, Василю Ковальову — завітали начальник відділу розвитку міжнародних зв'язків і євроінтеграції Олена Петренко та заступник директора Департаменту міжнародного співробітництва Харківської міської ради Аліна Філімонова.

Н. Руда, зав. каф. східних мов

КВК

ФІНАЛ КОМАНД ХАРКОВА

19 травня в будинку студентів НТУХП відбулася фінальна гра сезону 2020–2021 рр. 7-ми кращих команд КВК міста Харкова.

Команди-фіналісти вирішували в напруженій та нервовій грі, хто кращий у трьох конкурсах. Команда нашого ун-ту «Ботанічний сад» у складі студентів ф-тів психології та соціології, фізико-математичного, дошкільної освіти,

початкового навчання, іноземної філології та історичного вибороли у фіналі Харківської відкритої міської ліги гумору III місце. Студенти «Ботанічного саду» дякують деканам ф-тів і всім уболівальникам за розуміння та підтримку.

КОМПЕТЕНТНИЙ УЧИТЕЛЬ — ЯКІСНА ОСВІТА!

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди — лідер освітнього, наукового, інноваційного розвитку Харківського регіону.

Упродовж двох століть поспіль ун-т здійснює підготовку висококваліфікованих учителів. Лише цього року Сковородинівська родина дала путівку в професійне життя 996 здобувачам бакалаврського і 969 здобувачам магістерського рівня вищої педагогічної освіти.

У професійно-педагогічній підготовці вчителя ун-т орієнтує освітній процес на системний розвиток у здобувачів загальних і спеціальних компетентностей відповідно до чинних професійних стандартів, розширення можливостей для академ. мобільності, безперервного професійного розвитку; формування в майбутнього вчителя готовності до організації партнерської взаємодії учасників освітнього процесу.

Для досягнення поставлених цілей і завдань ун-т реалізується 114 освітніх програм за обраними здобувачами «за сродністю» 13 спеціальностями. Так у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка застосовується 40 освітніх програм першого (бакалаврського) і 26 другого (магістерського) рівнів вищої освіти. 67% освітніх програм є акредитованими, інші — в акредитаційних процессах. Системна модернізація й оновлення освітніх програм спрямовані на набуття здобувачами вищої педагогічної освіти досвіду формування в учнів ключових компетентностей, опанування педагогічних технологій, зокрема інформаційних та цифрових, посилення практичної складової педагогічної освіти й максимальне наближення

психолого-педагогічної та методичної підготовки до умов практичної професійної діяльності, реалізацію принципів дитиноцентризму, педагогіки партнерства, інклюзивного навчання, формування менеджерських навичок і дослідницьких умінь.

Досягнення програмних результатів навчання за обраними освітніми програмами в галузі знань 01 Освіта/Педагогіка сприяє участі здобувачів у роботі науково-дослідних і науково-методичних лабораторій: «Дидактика сучасної освіти», «Promotion здоров'я. Психодідактика», «Прикладна педагогічна діагностика та корекція освітнього процесу», «STREAM-технології дошк. освіти», «Інноваційні технології початк. освіти» тощо.

Здобувачі й викладачі синтезують зусилля в реалізації науково-педагогічних проєктів — «Інтелект України», «Науково-методичне забезпечення педагогічного процесу середніх загальноосвітніх та вищих навчальних закладів».

Утілення освітніх трендів персоналізованого, адаптивного, електронного навчання, опанування нових функційних ролей учителя — медіатора, фасилітатора, координатора, коуча, дослідника — можливе завдяки роботі університетських структурних підрозділів: Інституту інформатизації освіти, Навчально-методичного інклюзивного центру, Науково-методичного тренінгового центру соціального і професійного розвитку людини, Центру іннова-

ційної і проєктної діяльності, Центру міжнародного співробітництва і міжнародної освіти, Регіонального центру польської мови, культури і науки тощо.

Ун-т розширює горизонти формування в майбутніх учителів громадянської самосвідомості, інноваційності як способу мислення та ключового інструменту лідерства, полікультурності, готовності до трансляції цих якостей учням через активну громадську діяльність. Цьому сприяють івенти Школи молодого лідера, Спортивного, ССМ ун-ту, Студентського науков. валеологічного клубу, Спільноти студентів-правників, НОЦ укр. козацтва імені Г. С. Сковороди, волонтерських загонів.

В ун-ті відбувається цифровізація освітнього середовища, успішно апробовано технології дистанційного й змішаного навчання, інтерактивної комп'ютерної візуалізації й гейміфікації, запроваджено стандартизований контроль за навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів на платформі MOODLE.

Це дає право ХНПУ імені Г. С. Сковороди позиціювати себе освітньо-науковим, інноваційним, методичним і культурно-просвітницьким центром, що здійснює підготовку затребуваної суспільством компетентної, усебічно розвиненої, духовно багатой особистості вчителя — патріота й свідомого громадянина України.

Л. Д. Зеленська, д. пед. н., проф.,
В. В. Ворожбит-Горбатюк, д. пед. н.,
проф. каф. освітнології та інновац. пед.-ки

Грант

СТАЖУВАННЯ В НІМЕЧЧИНІ: ДРУГИЙ СЕЗОН

Восени 2019 року мені пощастило виграти грант німецького федерального фонду Олександра фон Гумбольдта для досвідчених науковців.

Грантовий проєкт передбачає три роки наукових досліджень, по півроку в Німеччині і в Україні щороку. Про наукові результати, одержані протягом першого періоду стажування, з грудня 2019 по червень 2022 рр., газета «Учитель» уже розповідала. Якщо коротко, то тоді вдалося довести, що один з мешканців наших лісів, грибоподібний організм *Lycogala epidendrum*, є комплексом з принаймні 15 невідомих науці видів.

Другий раунд стажування, із січня по травень 2021 р., був присвячений пошуку структурних особливостей відкритих минулого року видів. Справа в тому, що наразі ми вміємо відрізнити їх один від одного лише за будовою ДНК. Але значно швидше й зручніше було б відрізнити за допомогою звичайного мікроскопа! Тому я розпочав ретельний аналіз усіх наявних колекцій, зробивши за час стажування декілька тисяч мікрофотографій за допомогою сучасного поляризаційного мікроскопа. Результати виявилися вражаючими: аналіз структури покривної плівки плодових тіл *Lycogala* показав наявність у них раніше невідомих структур, зокрема кристалів, відкладених пігментів, ліпідних везикул тощо. Усі ці складові є новими для цілого підкласу світлоспорових мікоміцетів! Атомно-абсорбційна, Фур'є-інфрачервона та рентгенівська спектроскопія дозволила з'ясувати хімічний склад мікроскопічних відкладень.

Також проводилися молекулярні дослідження. Ми відсеквенували рибосомний ген 18S rRNA колекцій лікогалі з Коста-Рики (зібраних протягом нашої

минулорічної експедиції), а також вивчили надіслані колегами матеріали з Австралії, Тасманії, Каліфорнії, Китаю, Камчатки. І якщо минулого року я писав про 15 неописаних видів, то наразі нараховано вже 37! Але для того щоб їх офіційно опублікувати, надати їм назви та описи, необхідно зробити ще декілька справ: по-перше, завершити дослідження внутрішньої будови плодових тіл, а по-друге, дослідити будову іншого гену, а саме гену мітохондріальної цитохромоксидази. Перші результати цього дослідження теж отримані цього року, і вони дуже обнадійливі: проведено мною моделювання молекули фермента показує його функціональність, а структура еволю-

ційного дерева, побудованого на мітохондріальних даних, цілком відповідає деревам, побудованим за незалежними від них рибосомними генами.

Звичайно, перебуваючи у такій цікавій країні, як Німеччина, неможливо втриматися від туристичних подорожей. Цього року, незважаючи на карантин, нам удалося відвідати такі відомі стародавні міста, як Гейдельберг, Майнц, Вормс, Шлаєр, Трір та Росток. Особливо сподобався Гейдельберг (на фото): зі стародавнього замку 15–17 століть відкривається дивовижний краєвид зі старим містом, рікою Неккар та зеленими пагорбами гірського масиву Оденвальд.

Д. В. Леонтьєв, проф. зав. каф. ботаніки

Вітаємо!

За багаторічну сумлінну працю, вагомих внесок у розвиток педагогічної науки в Україні відзнаку ун-ту «Медаль Григорія Сковороди» отримали професор кафедри освітнології та інноваційної педагогіки Людмила Андріївна Стефан та директорка Музею історії ун-ту Алла Павлівна Мосцева. Крім того, до ювілею почесними відзнаками та грамотами були нагороджені: В. В. Марченко, О. В. Сірий, Г. В. Дейниченко, С. А. Веприк, В. В. Ворожбит-Горбатюк, Р. Е. Волкова, А. Б. Чаплигіна, Л. І. Титаренко.

Ректор Ю. Д. Бойчук привітав нагороджених працівників-науковців і побажав їм міцного здоров'я, творчого натхнення, реалізації наукового потенціалу, успіхів у роботі для зростання наукового рівня Сковородинівського ун-ту.

Англомовний вебінар

У межах співпраці Бразильського середньо-західного ун-ту, міжнародного відділу, відділу аспірантури, укр. мовно-літературного ф-ту імені Г. Ф. Квіткі Основ'яненка відбувся англомовний вебінар.

На вебінарі наші аспіранти-філологи Валерія Белінська, Вікторія Паульс, (лінгвістика і літературознавство) та аспірантка Анастасія Черненко (методика викладання англ. мови) оприлюднили свої наукові здобутки перед бразильськими професорами та студентами в межах науково-методичного семінару «Сучасна академічна комунікація».

Бразильську сторону представляли викладач державного ун-ту Мідл-Вест, штат Парана: Кароліна Філіпакі де Карвалью, студентка Кароліна Пол Форназарі Зене, студентка Андріеллі Басняк.

С. К. Криворучко, проф., зав. каф. заруб. л-ри та слов'янських мов

Гостьова лекція

26 травня 2021 року на українському мовно-літературному ф-ті імені Г. Ф. Квіткі-Основ'яненка за ініціативи доц. Г. І. Хоменко відбулася гостьова лекція зав. каф. прикладної лінгвістики Люблінського католицького університету Яна Павла II, доктора філософії Альберта Новацького на тему «Образ жінки в українській літературі: від традиції до новаторства».

Спорт

Студенти ф-ту ФВБ і спорту показали високі результати на змаганнях: Руслан Абдієв (1 курс) став срібним призером Чемпіонату України 2021 з греко-римської боротьби серед юніорів (м. Тернопіль); Матвій Ражба (1 курс) одержав перемогу, а Семен Орлов (1 курс) виборов срібну медаль на міжнародних змаганнях боксерів у Кубку Чорногорії (22–23 травня, м. Будва); Орина Довалентінова й Анна Плішань (тренер М. В. Попова) одержали перемогу на Всеукраїнському турнірі з тхеквондо ВТО «Adrinalin open cup» (м. 22–23 травня 2021, м. Харків);

Вітаємо Романа Свічкаря, випускника нашого ун-ту, який у складі чоловічої збірної України з фехтування здобув путівку на Олімпіаду в Ігри в Токіо, а також Анастасію Савчук і Катерину Резник, які представлятимуть Україну на Олімпіаді в складі команди з артистичного плавання.

Ірина Кривенцова, голова Спортивного клубу ун-ту

